

Spis treści

Wykaz akronimów	11
Wstęp	13
ROZDZIAŁ 1.	
Unijne regulacje dotyczące udziału parlamentów narodowych w sprawach Unii Europejskiej	15
1.1. Wprowadzenie	15
1.2. Rozwój regulacji unijnych dotyczących udziału parlamentu narodowego w sprawach WE/UE	16
1.3. Umocnienie pozycji parlamentów narodowych w postanowieniach Traktatu z Lizbony	22
1.3.1. Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej	25
1.3.2. Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności	27
1.4. Podsumowanie	27
ROZDZIAŁ 2.	
Zmiany ustrojowe w państwach członkowskich po wejściu w życie Traktatu z Lizbony	29
2.1. Wprowadzenie	29
2.2. Zmiany konstytucji w odniesieniu do nowych zadań parlamentu przewidzianych w Traktacie z Lizbony	30
2.3. Zmiany ustaw koordynacyjnych w odniesieniu do nowych zadań parlamentu przewidzianych w Traktacie z Lizbony	33
2.4. Zmiany w regulaminach parlamentarnych w odniesieniu do nowych zadań parlamentu przewidzianych w Traktacie z Lizbony	36
2.5. Zmiany ustrojowe w Polsce w związku z postanowieniami Traktatu z Lizbony	37
2.5.1. Postulat zmiany Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	38

2.5.1.1. Projekty zmian Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej po wejściu w życie Traktatu z Lizbony	39
2.5.1.1.1. Przebieg dyskusji w doktrynie	41
2.5.2. Ustawa kooperacyjna z 2010 r.	41
2.6. Podsumowanie	43

ROZDZIAŁ 3.

Mechanizm współdziałania parlamentu i rządu w sprawach Unii Europejskiej	45
3.1. Wprowadzenie	45
3.2. Mechanizmy współdziałania parlamentu i rządu w sprawach UE	46
3.2.1. Podstawa prawna mechanizmu współdziałania parlamentów z rządem w sprawach UE	46
3.2.2. Modele mechanizmów współdziałania rządu i parlamentu	47
3.2.3. Charakter wpływu parlamentu na stanowisko rządu w Radzie UE ..	48
3.2.4. Struktury zajmujące się w parlamentach narodowych sprawami UE ..	49
3.2.4.1. Komisje do spraw UE	49
3.2.4.2. Podstawa prawna komisji do spraw UE	50
3.2.4.3. Kompetencje komisji do spraw UE	50
3.3. Udział Sejmu i Senatu w sprawach UE	51
3.3.1. Wprowadzenie	51
3.3.2. Organy Sejmu i Senatu zajmujące się sprawami UE	52
3.3.2.1. Sejmowa Komisja do spraw Unii Europejskiej	53
3.3.2.2. Senacka Komisja Spraw Unii Europejskiej	53
3.3.3. Rola Sejmu i Senatu w wypracowaniu polskiego stanowiska w sprawach UE	54
3.3.3.1. Wypracowanie opinii w trybie art. 7 ustawy	54
3.3.3.2. Wypracowanie opinii w trybie art. 8 ustawy	54
3.3.3.3. Wypracowanie opinii w trybie art. 10 ust. 2 ustawy	54
3.3.3.4. Wypracowanie opinii w trybie art. 11 ust. 1 ustawy	55
3.3.3.5. Wypracowanie opinii w trybie art. 12 ustawy	55
3.3.3.6. Niezasięgnięcie opinii Sejmu i Senatu przez rząd	55
3.3.4. Udział Sejmu i Senatu w procedurze niezwoływania Konwentu przez Radę Europejską	56
3.4. Podsumowanie	56

ROZDZIAŁ 4.

Mechanizm informowania parlamentów w sprawach Unii Europejskiej	58
4.1. Wprowadzenie	58
4.2. Ewolucja zakresu informacji przekazywanych parlamentom w sprawach UE	59
4.3. Unijne podstawy prawne przekazywanych informacji w sprawach UE parlamentom w prawie UE	61

4.4. Krajowe podstawy prawne mechanizmu przekazywania informacji w sprawach UE parlamentom narodowym przez rządy	63
4.5. Praktyka przekazywania informacji w sprawach UE do parlamentów narodowych	64
4.5.1. Praktyka Komisji Europejskiej	64
4.5.1.1. Praktyka postępowania z dokumentami UE w parlamentach narodowych	65
4.5.2. Praktyka rządów państw członkowskich	65
4.6. Mechanizm informowania o sprawach UE w Sejmie i w Senacie	66
4.6.1. Praktyka postępowania z dokumentami UE w Sejmie i w Senacie ..	67
4.6.2. Analiza aktów nieustawodawczych w Sejmie i w Senacie	69
4.7. Podsumowanie	69
 ROZDZIAŁ 5.	
Badanie przestrzegania zasady pomocniczości przez parlamenty narodowe...	71
5.1. Wprowadzenie	71
5.2. Podstawa prawna przestrzegania zasady pomocniczości	72
5.3. Przestrzeganie zasady pomocniczości na podstawie Protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności (Protokół nr 2)	74
5.3.1. Badanie przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex ante</i>	75
5.3.2. Badanie przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex post</i> (sądowa kontrola <i>a posteriori</i>) z art. 8 Protokołu nr 2	77
5.3.2.1. Podstawa prawna wniesienia skargi	78
5.3.2.2. Tryb rozpatrywania oraz przedmiot skargi	79
5.3.2.2.1. Pośrednia legitymacja czynna parlamentów narodowych	79
5.3.2.2.2. Przedmiot skargi	80
5.4. Regulacje państw członkowskich dotyczące badania przestrzegania zasady pomocniczości	81
5.4.1. Regulacje państw członkowskich dotyczące badania przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex ante</i> po Traktacie z Lizbony	81
5.4.2. Regulacje państw członkowskich dotyczące badania przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex post</i> po Traktacie z Lizbony	82
5.4.2.1. Podstawa prawna	82
5.4.2.2. Krajowy podmiot inicjujący wniesienie skargi z art. 8 Protokołu nr 2	83
5.4.2.3. Forma skargi z art. 8 Protokołu nr 2 w regulacjach państw członkowskich	84
5.4.2.4. Rola rządu w procedurze wniesienia skargi z art. 8 Protokołu nr 2	84
5.5. Praktyka stosowania mechanizmu badania przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex ante</i> przez parlamenty narodowe	86

5.5.1. Pierwszy przypadek naruszenia zasady pomocniczości w odniesieniu do projektu Monti II	89
5.6. Udział Sejmu i Senatu w badaniu przestrzegania zasady pomocniczości. ...	91
5.6.1. Krajowa podstawa prawna	92
5.6.2. Badanie zasady pomocniczości w Sejmie <i>ex ante</i>	92
5.6.3. Badanie zasady pomocniczości w Senacie <i>ex ante</i>	93
5.6.4. Praktyka przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex ante</i> w Sejmie i w Senacie	94
5.6.5. Mechanizm badania przestrzegania zasady pomocniczości <i>ex post</i> w Sejmie i w Senacie	94
5.7. Podsumowanie	95

ROZDZIAŁ 6.

Konstytucyjnoprawne aspekty uregulowania klauzul kładki w państwach członkowskich po Traktacie z Lizbony	98
6.1. Wprowadzenie	98
6.2. Procedura kładki z zastrzeżeniem zatwierdzenia (art. 48 ust. 6 TUE).....	99
6.2.1. Pierwszy etap procedury (podjęcie decyzji)	100
6.2.2. Drugi etap procedury (zatwierdzenie decyzji)	101
6.3. Procedury kładki <i>ad hoc</i> z zastrzeżeniem „zatwierdzenia” przez państwa członkowskie	102
6.4. Procedura kładki z art. 48 ust. 7 TUE (<i>sensu stricto</i>)	104
6.4.1. Pierwszy etap procedury kładki z art. 48 ust. 7 TUE	105
6.4.2. Drugi etap procedury kładki z art. 48 ust. 7 TUE (wyrażenie sprzeciwu)	106
6.4.2.1. Podstawa prawna uregulowania prawa sprzeciwu w krajowych regulacjach	106
6.5. <i>Ad hoc</i> procedura kładki <i>sensu stricto</i>	108
6.6. Podsumowanie	109

ROZDZIAŁ 7.

Współpraca międzyparlamentarna w sprawach Unii Europejskiej po Traktacie z Lizbony	112
7.1. Wprowadzenie	112
7.2. Geneza i podstawa prawna współpracy międzyparlamentarnej	112
7.3. Cel, przedmiot i rodzaje współpracy międzyparlamentarnej.	114
7.4. Współpraca parlamentów narodowych z instytucjami UE.	115
7.4.1. Współpraca parlamentów narodowych i Parlamentu Europejskiego.	115
7.4.1.1. Formy współpracy Parlamentu Europejskiego z parlamentami narodowymi.	116
7.4.1.1.1. Tradycyjne formy współpracy Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych	117

7.4.1.1.2. Współpraca administracyjna Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych	119
7.4.1.1.3. Nowe formy współpracy Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych po wejściu w życie Traktatu z Lizbony	121
7.4.1.1.3.1. Współpraca Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ramach parlamentarnego tygodnia semestru europejskiego	121
7.4.1.1.3.2. Współpraca Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ramach Międzyparlamentarnej Konferencji ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony	122
7.4.2. Współpraca parlamentów narodowych z Komisją Europejską	123
7.4.2.1. Dialog polityczny parlamentów narodowych z Komisją Europejską	123
7.4.2.2. Wizyty komisarzy Komisji Europejskiej w parlamentach narodowych	125
7.4.3. Współpraca parlamentów narodowych z Radą UE	126
7.4.4. Współpraca parlamentów narodowych z Radą Europejską	127
7.5. Współpraca parlamentów z innymi parlamentami narodowymi	128
7.5.1. Współpraca parlamentów narodowych w ramach COSAC	128
7.5.2. Współpraca parlamentów narodowych w ramach Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE (KPPUE)	129
7.5.3. Współpraca parlamentów narodowych w ramach IPEX	129
7.6. Pozostałe formy współpracy międzyparlamentarnej w sprawach UE	130
7.7. Przyszła międzyparlamentarna kontrola przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (PWBiS)	130
7.7.1. Kontrola działań Europolu	131
7.7.2. Ocena działalności Eurojust	132
7.8. Podsumowanie	132

ROZDZIAŁ 8.

Umocnienie parlamentu narodowego w kontekście Traktatu o Europejskim Mechanizmie Stabilności (TEMS) i Traktatu fiskalnego	134
8.1. Wprowadzenie	134
8.2. Parlamente narodowe a środki międzyrządowe związane z reformą strefy euro	135
8.2.1. Wprowadzenie	135

8.2.2. Geneza ustanowienia TEMS oraz przebieg prac nad decyzją nr 2011/199/UE	136
8.2.2.1. Decyzja Rady Europejskiej nr 2011/199/UE.....	137
8.2.2.1.1. Ratyfikacja decyzji Rady Europejskiej nr 2011/199/UE w Polsce.....	139
8.2.2.2. Zawarcie umowy międzynarodowej (podstawa prawna ustanowienia TEMS)	140
8.2.3. Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej (Traktat fiskalny)	142
8.2.3.1. Wprowadzenie.....	142
8.2.3.2. Charakter prawny Traktatu fiskalnego	142
8.2.3.3. Zakres przedmiotowy Traktatu fiskalnego	143
8.2.3.4. Uprawnienia instytucji UE i parlamentów narodowych w Traktacie fiskalnym	144
8.2.3.5. Zastosowanie traktatu do Polski.....	145
8.2.3.5.1. Ratyfikacja Traktatu fiskalnego w Polsce	145
8.2.4. Problemy z ratyfikacją decyzji Rady Europejskiej nr 2011/199/UE, TEMS oraz Traktatu fiskalnego w państwach członkowskich	146
8.2.4.1. Wyrok Federalnego Trybunału Konstytucyjnego z 12 września 2012 r.	146
8.2.4.2. Wyrok TSUE z 27 listopada 2012 r.....	148
8.3.4.3. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w kwestii zgodności z Konstytucją procedury ratyfikacji decyzji Rady Europejskiej 2011/199/UE	150
8.3. Udział parlamentów narodowych w koordynacji polityki gospodarczej państw członkowskich	153
8.3.1. Komunikat Komisji Europejskiej z 28 listopada 2012 r.....	153
8.3.2. Udział parlamentów narodowych w zarządzaniu gospodarczym UE..	155
8.3.3. Udział parlamentów narodowych w realizacji europejskiego semestru.....	156
8.4. Udział parlamentu narodowego w unii bankowej i unii politycznej.....	157
8.5. Podsumowanie	160
Zakończenie.....	162
Bibliografia	165